

Verdrag van de Raad van Europa
inzake bestrijding van
mensenhandel

Warschau, 16-05-2005

Preamble

De lidstaten van de Raad van Europa en de andere Staten die dit Verdrag hebben ondertekend,

Overwegend dat het doel van de Raad van Europa is het tot stand brengen van een grotere eenheid tussen zijn leden;

Overwegend dat mensenhandel een schending van de mensenrechten is en een aantasting van de waardigheid en de integriteit van de mens;

Overwegend dat mensenhandel kan uitmonden in slavernij van de slachtoffers;

Overwegend dat eerbied voor de rechten van slachtoffers, bescherming van slachtoffers en maatregelen om mensenhandel te bestrijden de belangrijkste doelstellingen dienen te zijn;

Overwegend dat alle maatregelen of initiatieven gericht op de bestrijding van mensenhandel niet-discriminatoire moeten zijn en rekening moeten houden met gendergelijkheid en de rechten van het kind;

Herinnerend aan de verklaringen van de ministers van Buitenlandse Zaken van de lidstaten tijdens de 112e (14-15 mei 2003) en de 114e (12-13 mei 2004) zitting van het Comité van Ministers waarin de Raad van Europa werd opgeroepen krachtiger maatregelen tegen mensenhandel te nemen;

Indachtig het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (1950) en de protocollen daarbij;

Indachtig de volgende aanbevelingen van het Comité van Ministers aan de lidstaten van de Raad van Europa: Aanbeveling R (91) 11 inzake seksuele uitbuiting, pornografie en prostitutie van en handel in kinderen en jonge volwassenen; Aanbeveling R (97) 13 inzake intimidatie van getuigen en de rechten van de verdediging; Aanbeveling R (2000) 11 ter bestrijding van de mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting en Aanbeveling Rec (2001) 16 inzake de bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting; Aanbeveling Rec (2002) 5 inzake de bescherming van vrouwen tegen geweld;

Indachtig de volgende aanbevelingen van de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa: Aanbeveling 1325 (1997) inzake vrouwenhandel en gedwongen prostitutie in de lidstaten van de Raad van Europa; Aanbeveling 1450 (2000) inzake geweld tegen vrouwen in Europa; Aanbeveling 1545 (2002) inzake een campagne tegen de handel in vrouwen; Aanbeveling 1610 (2003) inzake migratie die verband houdt met de handel in vrouwen en prostitutie; Aanbeveling 1611 (2003) inzake de handel in organen in Europa; Aanbeveling 1663 (2004) Huis-slavernij: onderworpenheid, au pairs en postorderbruiden;

Indachtig het Kaderbesluit van de Raad van de Europese Unie van 19 juli 2002 inzake bestrijding van mensenhandel, het Kaderbesluit van de Raad van de Europese Unie van 15 maart 2001 inzake de status van het slachtoffer in de strafprocedure en de Richtlijn van de Raad van de Europese Unie van 29 april 2004 betreffende de verblijfstitel die in ruil voor samenwerking met de bevoegde autoriteiten wordt afgegeven aan onderdanen van derde landen die het slachtoffer zijn van mensenhandel of hulp hebben gekregen bij illegale immigratie;

Op passende wijze rekening houdend met het Verdrag van de Verenigde Naties tegen grensoverschrijdende georganiseerde misdaad en het Protocol daarbij inzake de voorkoming, bestrijding en bestraffing van mensenhandel, in het bijzonder vrouwenhandel en kinderhandel, teneinde de bescherming die door deze instrumenten wordt geboden te verbeteren en de erin vastgestelde normen te ontwikkelen;

Op passende wijze rekening houdend met andere internationale juridische instrumenten die relevant zijn voor de bestrijding van mensenhandel;

Rekening houdend met de noodzaak een veelomvattend internationaal juridisch instrument op te stellen dat gericht is op de mensenrechten van slachtoffers van mensenhandel en dat een specifiek mechanisme voor toezicht instelt,

Zijn het volgende overeengekomen:

Hoofdstuk I – Doelstellingen, reikwijdte, beginsel van non-discriminatie en begripsomschrijvingen

Artikel 1 - Doelstellingen van het Verdrag

1. De doelstellingen van dit Verdrag zijn:
 - a. het voorkomen en bestrijden van mensenhandel en daarbij gendergelijkheid te waarborgen;

- b. het beschermen van de mensenrechten van de slachtoffers van mensenhandel, het ontwikkelen van een veelomvattend kader voor de bescherming van en hulp aan slachtoffers en getuigen, en daarbij gendergelijkheid alsmede een doeltreffende opsporing en vervolging te waarborgen;
 - c. het bevorderen van internationale samenwerking in de bestrijding van mensenhandel.
2. Met het oog op de doeltreffende uitvoering van de bepalingen door de Partijen te waarborgen, wordt bij dit Verdrag een specifiek mechanisme voor toezicht ingesteld.

Artikel 2 - Reikwijdte

Dit Verdrag is van toepassing op alle vormen van mensenhandel, hetzij nationaal, hetzij internationaal, al dan niet verbonden met georganiseerde misdaad.

Artikel 3 – Beginsel van non-discriminatie

De uitvoering van de bepalingen van dit Verdrag door de Partijen, met name het genot¹ van maatregelen ter bescherming en ter bevordering van de rechten van slachtoffers, wordt gewaarborgd zonder enige discriminatie op welke grond dan ook, zoals geslacht, ras, kleur, taal, godsdienst, politieke of andere mening, nationale of maatschappelijke afkomst, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte of andere status.

Artikel 4 - Begripsomschrijvingen

Voor de toepassing van dit Verdrag wordt verstaan onder:

- a. "Mensenhandel": het werven, vervoeren, overbrengen van en het bieden van onderdak aan of het opnemen van personen, door dreiging met of gebruik van geweld of andere vormen van dwang, van ontvoering, bedrog, misleiding, machtsmisbruik of misbruik van een kwetsbare positie of het verstrekken of in ontvangst nemen van betalingen of voordelen teneinde de instemming van een persoon te verkrijgen die zeggenschap heeft over een andere persoon, ten behoeve van uitbuiting. Uitbuiting omvat mede: ten minste de uitbuiting van prostitutie van anderen of andere vormen van seksuele uitbuiting, gedwongen arbeid of diensten, slavernij of praktijken die vergelijkbaar zijn met slavernij, onderworpenheid of de verwijdering van organen;

- b. De instemming van een slachtoffer van "mensenhandel" met de beoogde uitbuiting, bedoeld in onderdeel a van dit artikel, is irrelevant indien een van de in onderdeel a bedoelde middelen is gebruikt;
- c. Het werven, vervoeren en overbrengen van, het bieden van onderdak aan of het opnemen van een kind met het oogmerk van uitbuiting wordt beschouwd als "mensenhandel", ook indien hierbij geen van de in onderdeel a van dit artikel bedoelde middelen zijn gebruikt;
- d. "Kind": iedere persoon jonger dan achttien jaar;
- e. "Slachtoffer": elke natuurlijke persoon die onderworpen is aan mensenhandel als omschreven in dit artikel.

Hoofdstuk II – Voorkoming, samenwerking en andere maatregelen

Artikel 5 – Voorkomen van mensenhandel

1. Elke Partij neemt maatregelen om nationale coördinatie in te stellen of te versterken tussen de verschillende instanties die verantwoordelijk zijn voor het voorkomen en bestrijden van mensenhandel.
2. Elke Partij stelt doeltreffend beleid en doeltreffende programma's in en/of versterkt deze om mensenhandel te voorkomen, door onder andere de volgende middelen: onderzoek, informatie-, bewustmakings- en voorlichtingscampagnes, sociale en economische initiatieven en trainingsprogramma's, met name voor personen die kwetsbaar zijn voor mensenhandel en voor personen die beroepsmatig bij de bestrijding van mensenhandel betrokken zijn.
3. Elke Partij bevordert een op mensenrechten gebaseerde aanpak en hanteert gendermainstreaming en een aanpak die rekening houdt met de belangen van kinderen bij de ontwikkeling, implementatie en beoordeling van de in het tweede lid bedoelde beleidsmaatregelen en programma's.
4. Elke Partij neemt de passende maatregelen die nodig kunnen zijn om ervoor te zorgen dat migratie op rechtmatige wijze kan plaatsvinden, met name door de verspreiding van accurate informatie door relevante diensten over de vereisten voor legale binnenkomst in en legaal verblijf op haar grondgebied.

5. Elke Partij neemt specifieke maatregelen om de kwetsbaarheid van kinderen voor mensensmokkel te verminderen, met name door een beschermende omgeving voor hen te creëren.
6. Bij overeenkomstig dit artikel vastgestelde maatregelen worden, wanneer van toepassing, niet-gouvernementele organisaties, andere relevante organisaties en andere onderdelen van het maatschappelijk middenveld betrokken die zich inzetten voor het voorkomen van mensenhandel en voor hulp aan of bescherming van slachtoffers.

Artikel 6 – Maatregelen om de vraag te ontmoedigen

Teneinde de vraag te ontmoedigen die alle vormen van uitbuiting van mensen, in het bijzonder vrouwen en kinderen, die tot mensenhandel leiden, stimuleert, neemt elke Partij wetgevende, administratieve, educatieve, maatschappelijke, culturele of andere maatregelen, of scherpt deze aan, waaronder:

- a. onderzoek naar beste praktijken, methoden en strategieën;
- b. het vergroten van het bewustzijn ten aanzien van de verantwoordelijkheid en de belangrijke rol van de media en het maatschappelijk middenveld bij het identificeren van de vraag als een van de kernoorzaken van mensenhandel;
- c. gerichte voorlichtingscampagnes waarbij, wanneer toepasselijk, onder andere overheidsinstanties en beleidsmakers worden betrokken;
- d. preventieve maatregelen, waaronder educatieve programma's voor schoolgaande jongens en meisjes waarin de onaanvaardbaarheid van discriminatie op grond van geslacht en de rampzalige gevolgen ervan worden benadrukt en het belang van gendergelijkheid en de waardigheid en integriteit van elk mens worden onderstreept.

Artikel 7 - Grensmaatregelen

1. Onverminderd internationale verplichtingen ten aanzien van het vrije verkeer van personen, scherpen de Partijen, voor zover mogelijk, de grenscontroles aan die nodig kunnen zijn ter voorkoming en opsporing van mensenhandel.
2. Elke Partij neemt wetgevende of andere passende maatregelen ter voorkoming, voor zover mogelijk, van het gebruik van door commerciële vervoerders geëxploiteerde transportmiddelen bij het plegen van overeenkomstig dit Verdrag strafbaar gestelde feiten.

3. Indien van toepassing en onverminderd toepasselijke internationale verdragen omvatten dergelijke maatregelen het vaststellen van de verplichting van commerciële vervoerders, met inbegrip van elk transportbedrijf of elke eigenaar of exploitant van een transportmiddel, te verifiëren of alle passagiers in het bezit zijn van de voor de toegang tot de ontvangende Staat benodigde reisdocumenten.
4. Elke Partij neemt de nodige maatregelen, in overeenstemming met haar nationale recht, om te voorzien in sancties in gevallen van schending van de in het derde lid van dit artikel bedoelde verplichting.
5. Elke Partij overweegt de wetgevende of andere maatregelen te nemen die nodig kunnen zijn om, in overeenstemming met haar nationale recht, het weigeren van de toegang of het intrekken van visa van personen die betrokken zijn bij het plegen van de overeenkomstig dit Verdrag strafbaar gestelde feiten mogelijk maken.
6. De Partijen versterken de samenwerking tussen instellingen voor grenscontrole, onder andere door het creëren en onderhouden van rechtstreekse communicatiekanalen.

Artikel 8 - Betrouwbaarheid en controle van documenten

Elke Partij neemt de maatregelen die nodig kunnen zijn om:

- a. te verzekeren dat door haar verstrekte reis- of identiteitsdocumenten van een zodanige kwaliteit zijn dat er niet eenvoudig misbruik van kan worden gemaakt en dat zij niet gemakkelijk kunnen worden vervalst of onrechtmatig worden gewijzigd, vermenigvuldigd of afgegeven; en
- b. de integriteit en betrouwbaarheid van reis- of identiteitsdocumenten afgegeven door of namens de Partij te verzekeren en om de onrechtmatige vervaardiging en afgifte ervan te voorkomen.

Artikel 9 - Rechtmatigheid en rechtsgeldigheid van documenten

Op verzoek van een andere Partij verifieert een Partij, in overeenstemming met haar nationale recht, binnen een redelijke termijn de rechtmatigheid en rechtsgeldigheid van reis- of identiteitsdocumenten die namens haar zijn afgegeven of beschouwd worden als zijnde door haar afgegeven en ten aanzien waarvan de verdenking bestaat dat zij zijn gebruikt voor mensenhandel.

Hoofdstuk III – Maatregelen om de rechten van slachtoffers te beschermen en te bevorderen, waarbij gendergelijkheid wordt gewaarborgd

Artikel 10 – Identificatie van de slachtoffers

1. Elke Partij verzekert dat haar bevoegde autoriteiten beschikken over personen die opgeleid en gekwalificeerd zijn op het gebied van het voorkomen en bestrijden van mensenhandel en het identificeren en helpen van slachtoffers, met inbegrip van kinderen, en waarborgt dat de verschillende autoriteiten met elkaar en met relevante hulporganisaties samenwerken, zodat slachtoffers kunnen worden geïdentificeerd in een procedure waarbij op passende wijze rekening wordt gehouden met de bijzondere situatie waarin vrouwen en kinderen die slachtoffer zijn, verkeren en, in de daarvoor in aanmerking komende gevallen, verblijfsvergunningen kunnen worden afgegeven krachtens de voorwaarden als vervat in artikel 14 van dit Verdrag.
2. Elke Partij neemt de wetgevende en andere maatregelen die nodig kunnen zijn om slachtoffers te identificeren, wanneer van toepassing in samenwerking met andere Partijen en relevante hulporganisaties. Elke Partij waarborgt dat, indien de bevoegde autoriteiten redelijke gronden hebben om aan te nemen dat een persoon het slachtoffer is geweest van mensenhandel, deze persoon niet van haar grondgebied zal worden verwijderd voordat de identificatieprocedure om vast te stellen of iemand het slachtoffer is geworden van een strafbaar feit als omschreven in artikel 18 van dit Verdrag, door de bevoegde autoriteiten is afgerond en waarborgt tevens dat deze persoon de hulp ontvangt als omschreven in artikel 12, eerste en tweede lid.
3. Wanneer onzekerheid bestaat over de leeftijd van het slachtoffer en er gronden zijn om aan te nemen dat het slachtoffer een kind is, wordt hij of zij aangemerkt als kind en worden in afwachting van verificatie van zijn of haar leeftijd bijzondere beschermingsmaatregelen ingesteld.
4. Zodra van een onbegeleid kind wordt vastgesteld dat het slachtoffer is, neemt elke Partij de volgende maatregelen:
 - a. het zorgen voor vertegenwoordiging van het kind door een voogd, organisatie of autoriteit die in het belang van het kind handelt;
 - b. het nemen van de nodige stappen om zijn identiteit en nationaliteit vast te stellen;
 - c. het verrichten van alle inspanningen om zijn familie te lokaliseren indien dit in het belang van het kind is.

Artikel 11 – Bescherming van het privé-leven

1. Elke Partij beschermt het privé-leven en de identiteit van de slachtoffers. Persoonsgegevens die op hen betrekking hebben worden opgeslagen en gebruikt in overeenstemming met de bepalingen vervat in het Verdrag tot bescherming van personen met betrekking tot de geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens.
2. Elke Partij neemt maatregelen om in het bijzonder te waarborgen dat de identiteit of details die identificatie mogelijk maken, van een kind dat slachtoffer is van mensenhandel niet openbaar worden gemaakt, noch via de media, noch via andere middelen, behalve, in uitzonderlijke omstandigheden, om het traceren van familieleden te vergemakkelijken of anderszins het welzijn en de bescherming van het kind te verzekeren.
3. Elke Partij overweegt, overeenkomstig artikel 10 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden zoals uitgelegd door het Europese Hof voor de Rechten van de Mens, maatregelen te nemen teneinde de media aan te moedigen het privé-leven en de identiteit van slachtoffers te beschermen door middel van zelfregulering of door regulering of co-regulering.

Artikel 12 – Hulp aan slachtoffers

1. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig kunnen zijn om slachtoffers te helpen bij hun fysieke, geestelijke en sociale herstel. Dergelijke hulp omvat ten minste:
 - a. een levensstandaard die hen in staat stelt in hun onderhoud te voorzien, door middel van maatregelen als: passende en veilige huisvesting, psychologische en materiële ondersteuning;
 - b. toegang tot spoedeisende medische behandeling;
 - c. zo nodig hulp bij vertaling en vertolking;
 - d. advisering en informatie, in het bijzonder inzake hun wetgevende rechten en de diensten die aan hen ter beschikking staan, in een taal die zij kunnen begrijpen;
 - e. bijstand om mogelijk te maken dat hun rechten naar voren worden gebracht en hun belangen worden behartigd en dat daarmee rekening wordt gehouden in de desbetreffende fasen van de strafrechtelijke procedure tegen de daders;

- f. toegang tot onderwijs voor kinderen.
2. Elke Partij houdt naar behoren rekening met de behoeften van het slachtoffer wat betreft veiligheid en bescherming.
3. Daarnaast verstrekt elke Partij de nodige medische of andere hulp aan slachtoffers die legaal op hun grondgebied verblijven, niet over adequate middelen beschikken en dergelijke hulp nodig hebben.
4. Elke Partij neemt de regels aan ingevolge welke slachtoffers die legaal op hun grondgebied verblijven, recht hebben op toegang tot de arbeidsmarkt, beroepsopleidingen en onderwijs.
5. Elke Partij neemt maatregelen, wanneer van toepassing en onder de voorwaarden voorzien in haar nationale recht, om samen te werken met niet-gouvernementele organisaties, andere relevante organisaties of onderdelen van het maatschappelijk middenveld die zich bezighouden met hulp aan slachtoffers.
6. Elke Partij neemt de wetgevende en andere maatregelen aan die nodig kunnen zijn om te waarborgen dat hulp aan een slachtoffer niet afhankelijk wordt gemaakt van zijn of haar bereidheid als getuige op te treden.
7. Ten behoeve van de uitvoering van de bepalingen van dit artikel, waarborgt elke Partij dat diensten worden geleverd op basis van wederzijds goedvinden en voldoende informatie, daarbij naar behoren rekening houdend met de bijzondere behoeften van personen in een kwetsbare positie en de rechten van kinderen wat betreft huisvesting, onderwijs en passende gezondheidszorg.

Artikel 13 – Periode van herstel en bezinning

1. Elke Partij voorziet in haar nationale recht in een periode van herstel en bezinning van ten minste 30 dagen, wanneer er redelijke gronden zijn om aan te nemen dat de desbetreffende persoon een slachtoffer is. Een dergelijke periode dient voor de desbetreffende persoon voldoende te zijn om te herstellen en zich te onttrekken aan de invloed van mensenhandelaren en/of op basis van voldoende informatie te beslissen of hij/zij met de bevoegde autoriteiten wil samenwerken. Gedurende deze periode mag geen enkele tegen hem/haar genomen verwijderingsmaatregel ten uitvoer worden gelegd. Deze bepaling geldt onverminderd de door de bevoegde autoriteiten uitgevoerde activiteiten tijdens alle fases van de relevante nationale procedures, en met name bij de opsporing en vervolging van de

desbetreffende strafbare feiten. Gedurende deze periode geven de Partijen de desbetreffende personen toestemming op hun grondgebied te verblijven.

2. Gedurende deze periode hebben de in het eerste lid van dit artikel bedoelde personen recht op de maatregelen vervat in artikel 12, eerste en tweede lid.
3. De Partijen zijn niet gehouden deze periode in acht te nemen indien redenen die verband houden met de openbare orde, hiertoe nopen of wanneer ontdekt wordt dat ten onrechte een beroep wordt gedaan op de status van slachtoffer.

Artikel 14 - Verblijfsvergunning

1. Elke Partij geeft een verlengbare verblijfsvergunning af aan slachtoffers, in een of beide van de volgende situaties:
 - a. de bevoegde autoriteit is van oordeel dat hun verblijf vanwege hun persoonlijke situatie noodzakelijk is;
 - b. de bevoegde autoriteit is van oordeel dat hun verblijf noodzakelijk is met het oog op hun samenwerking met de bevoegde autoriteiten bij het onderzoek of de strafrechtelijke procedure.
2. De verblijfsvergunning voor kinderen die slachtoffer zijn, wordt, indien de wet zulks vereist, afgegeven in overeenstemming met het belang van het kind en wordt, wanneer van toepassing, onder dezelfde voorwaarden verlengd.
3. Op het niet-verlengen of intrekken van een verblijfsvergunning zijn de voorwaarden, voorzien in het nationale recht van de Partij, van toepassing.
4. Indien een slachtoffer een aanvraag indient voor een ander soort verblijfsvergunning, houdt de desbetreffende Partij rekening met het feit dat hij of zij in het bezit is, of was, van een verblijfsvergunning overeenkomstig het eerste lid.
5. Gelet op de verplichtingen van de Partijen waarnaar in artikel 40 van dit Verdrag wordt verwezen, waarborgt elke Partij dat het toekennen van een vergunning overeenkomstig deze bepaling het recht om asiel te zoeken en te genieten onverlet laat.

Artikel 15 – Schadeloosstelling en rechtsmiddelen

1. Elke Partij waarborgt dat slachtoffers, vanaf het eerste contact met de bevoegde autoriteiten, toegang hebben tot informatie over relevante gerechtelijke en administratieve procedures in een taal die zij kunnen begrijpen.
2. Elke Partij voorziet, in haar nationale recht, in het recht op rechtsbijstand en gratis rechtsbijstand voor slachtoffers onder de voorwaarden voorzien in haar nationale recht.
3. Elke Partij voorziet, in haar nationale recht, in het recht van slachtoffers op schadeloosstelling door de daders.
4. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig kunnen zijn om schadeloosstelling voor slachtoffers te waarborgen overeenkomstig de voorwaarden voorzien in haar nationale recht, bijvoorbeeld door het instellen van een fonds voor schadeloosstelling van slachtoffers of maatregelen of programma's, gericht op sociale ondersteuning en sociale integratie van slachtoffers, hetgeen gefinancierd zou kunnen worden door de vermogensbestanddelen die voortvloeien uit de toepassing van de in artikel 23 voorziene maatregelen.

Artikel 16 – Repatriëring en terugzending van slachtoffers

1. De Partij waarvan een slachtoffer van mensenhandel onderdaan is of waarin die persoon recht had op permanent verblijf ten tijde van de binnenkomst op het grondgebied van de ontvangende Partij, vergemakkelijkt en aanvaardt, met zorgvuldige inachtneming van zijn of haar rechten, veiligheid en waardigheid, de terugkeer van die persoon zonder onnodige of onredelijke vertraging.
2. Wanneer een Partij een slachtoffer terugzendt naar een andere Staat, geschiedt deze terugzending met zorgvuldige inachtneming van de rechten, veiligheid en waardigheid van die persoon en van de status van elke gerechtelijke procedure die verband houdt met het feit dat de persoon een slachtoffer is, en geschiedt deze bij voorkeur vrijwillig.
3. Op verzoek van een ontvangende Partij, verifieert de aangezochte Partij of een persoon haar onderdaan is of recht had op permanent verblijf op haar grondgebied ten tijde van de binnenkomst op het grondgebied van de ontvangende Partij.
4. Teneinde de terugkeer van een slachtoffer dat niet over de juiste documenten beschikt te vergemakkelijken, neemt de Partij waarvan die persoon onderdaan is of in wier

grondgebied hij of zij recht op permanent verblijf had ten tijde van de binnenkomst op het grondgebied van de ontvangende Partij op zich, op verzoek van de ontvangende Partij, de reisdocumenten of andere vergunningen af te geven die nodig kunnen zijn om die persoon in staat te stellen te reizen en terug te keren naar haar grondgebied.

5. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig kunnen zijn om repatriëringsprogramma's in te stellen, en betreft daarbij relevante nationale of internationale instellingen en niet-gouvernementele organisaties. Deze programma's zijn bedoeld om te voorkomen dat mensen opnieuw slachtoffer worden. Elke Partij dient zich in te spannen om de reïntegratie van slachtoffers in de maatschappij van de Staat van terugkeer te bevorderen, met inbegrip van reïntegratie in het onderwijssysteem en de arbeidsmarkt, met name door het verwerven en verbeteren van hun beroepsvaardigheden. Met betrekking tot kinderen dienen deze programma's mede te omvatten het genot van het recht op onderwijs en maatregelen om adequate zorg of een adequate ontvangst door de familie of passende zorgstructuren te verzekeren.
6. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig kunnen zijn om slachtoffers de beschikking te geven, wanneer toepasselijk in samenwerking met andere betrokken Partijen, over contactgegevens van structuren die hen van dienst kunnen zijn in het land waarnaar zij worden teruggezonden of gerepatriëerd, zoals met rechtshandhaving belaste diensten, niet-gouvernementele organisaties, juristen die bijstand kunnen verlenen en diensten voor sociale zorg.
7. Kinderen die het slachtoffer zijn, worden niet teruggestuurd naar een Staat indien er aanwijzingen zijn, na een risico- en veiligheidsbeoordeling, dat terugzending niet in het belang van het kind zou zijn.

Artikel 17 - Gendergelijkheid

Elke Partij streeft er bij de toepassing van de in dit hoofdstuk bedoelde maatregelen naar gendergelijkheid te bevorderen en gendermainstreaming toe te passen bij de ontwikkeling, tenuitvoerlegging en beoordeling van de maatregelen.

Hoofdstuk IV – Materieel strafrecht

Artikel 18 – Strafbaarstelling van mensenhandel

Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig kunnen zijn om de in artikel 4 van dit Verdrag omschreven handelingen, indien zij opzettelijk zijn gepleegd, strafbaar te stellen.

Artikel 19 – Strafbaarstelling van het gebruikmaken van de diensten van een slachtoffer

Elke Partij overweegt de wetgevende of andere maatregelen te nemen die nodig kunnen zijn om het gebruikmaken van diensten die het voorwerp zijn van uitbuiting als omschreven in artikel 4, onderdeel a, van dit Verdrag, in de wetenschap dat de persoon een slachtoffer is van mensenhandel, krachtens haar nationale recht strafbaar te stellen.

Artikel 20 – Strafbaarstelling van handelingen die verband houden met reis- of identiteitsdocumenten

Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig kunnen zijn om de volgende handelingen strafbaar te stellen indien zij opzettelijk en met het doel mensenhandel mogelijk te maken zijn gepleegd:

- a. het vervalsen van een reis- of identiteitsdocument;
- b. het verwerven of leveren van een dergelijk document;
- c. het achterhouden, verwijderen, verbergen, beschadigen of vernietigen van een reis- of identiteitsdocument van een andere persoon.

Artikel 21 – Poging en medeplichtigheid of uitlokking

1. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig kunnen zijn om medeplichtigheid aan of uitlokking van elk van de overeenkomstig de artikelen 18 en 20 van dit Verdrag omschreven feiten, indien zulks opzettelijk geschiedt, strafbaar te stellen.
2. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig kunnen zijn om een poging tot het plegen van een van de in de artikelen 18 en 20, onderdeel a, van dit Verdrag omschreven feiten, indien zulks opzettelijk geschiedt, strafbaar te stellen.

Artikel 22 – Aansprakelijkheid van rechtspersonen

1. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig kunnen zijn om te waarborgen dat een rechtspersoon aansprakelijk kan worden gesteld voor een overeenkomstig dit Verdrag strafbaar gesteld feit, wanneer dit te zijner voordeel wordt gepleegd door een natuurlijke persoon, individueel handelend of als lid van een orgaan van

de rechtspersoon, die binnen die rechtspersoon een leidinggevende functie vervult die gebaseerd is op

- a. een bevoegdheid om de rechtspersoon te vertegenwoordigen;
 - b. een bevoegdheid om in naam van de rechtspersoon beslissingen te nemen;
 - c. een bevoegdheid om controle binnen de rechtspersoon uit te oefenen.
2. Afgezien van de reeds in het eerste lid voorziene gevallen, neemt elke Partij de noodzakelijke maatregelen om te waarborgen dat een rechtspersoon aansprakelijk kan worden gesteld, wanneer het gebrek aan toezicht of controle van de zijde van een natuurlijke persoon als bedoeld in het eerste lid het plegen van een overeenkomstig dit Verdrag strafbaar gesteld feit ten voordele van genoemde rechtspersoon door een aan diens gezag onderworpen natuurlijk persoon mogelijk heeft gemaakt.
 3. Met inachtneming van de rechtsbeginselen van de Partij, kan deze aansprakelijkheid van een rechtspersoon strafrechtelijk, civielrechtelijk of bestuursrechtelijk zijn.
 4. Deze aansprakelijkheid geldt onverminderd de strafrechtelijke aansprakelijkheid van de natuurlijke personen die het strafbare feit hebben gepleegd.

Artikel 23 – Sancties en maatregelen

1. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig kunnen zijn om te waarborgen dat op de in de artikelen 18 tot en met 21 omschreven strafbare feiten doeltreffende, evenredige en afschrikkende straffen worden gesteld. Deze sancties omvatten, voor de overeenkomstig artikel 18 strafbaar gestelde feiten indien zij door natuurlijke personen worden gepleegd, straffen die vrijheidsbeneming met zich meebrengen en tot uitlevering kunnen leiden.
2. Elke Partij waarborgt dat rechtspersonen die aansprakelijk worden gesteld overeenkomstig artikel 22, onderworpen worden aan doeltreffende, evenredige en afschrikkende strafrechtelijke of niet-strafrechtelijke sancties of maatregelen, met inbegrip van geldelijke sancties.
3. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig kunnen zijn om het mogelijk te maken de hulpmiddelen en opbrengsten van overeenkomstig de artikelen 18 en

20, onderdeel a, van dit Verdrag strafbaar gestelde feiten, of goederen waarvan de waarde overeenkomt met dergelijke opbrengsten, in beslag te nemen of anderszins te ontnemen.

4. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig kunnen zijn om de tijdelijke of permanente sluiting mogelijk te maken van een inrichting die gebruikt is voor mensenhandel, onverminderd de rechten van derden te goeder trouw, of om de dader tijdelijk of permanent het recht te ontzeggen de activiteit uit te voeren in de uitvoering waarvan het strafbare feit werd gepleegd.

Artikel 24 – Verzwarende omstandigheden

Elke Partij waarborgt dat de volgende omstandigheden worden beschouwd als verzwarende omstandigheden bij de strafbepaling voor overeenkomstig artikel 18 van dit Verdrag strafbaar gestelde feiten:

- a. het strafbare feit heeft door opzet of grove nalatigheid het leven van het slachtoffer in gevaar gebracht;
- b. het strafbare feit werd tegen een kind gepleegd;
- c. het strafbare feit werd door een overheidsfunctionaris gepleegd tijdens de uitoefening van zijn/haar taken;
- d. het strafbare feit werd gepleegd in het kader van een criminele organisatie.

Artikel 25 – Eerdere veroordelingen

Elke Partij neemt de wetgevende en andere maatregelen om te voorzien in de mogelijkheid bij het bepalen van de straf rekening te houden met onherroepelijke veroordelingen uitgesproken in een andere Partij betrekking tot de in dit Verdrag omschreven strafbare feiten.

Artikel 26 – Bepaling inzake het niet opleggen van straf

Elke Partij voorziet, in overeenstemming met de grondbeginselen van haar rechtsstelsel, in de mogelijkheid slachtoffers geen straf op te leggen voor hun betrokkenheid bij onrechtmatige handelingen indien zij hiertoe gedwongen werden.

Hoofdstuk V – Onderzoek, vervolging en procesrecht

Artikel 27 – Verzoeken van partijen en ambtshalve verzoeken

1. Elke Partij waarborgt dat opsporing of vervolging van overeenkomstig dit Verdrag strafbaar gestelde feiten niet afhankelijk is van de aangifte of beschuldiging door een slachtoffer, althans wanneer het strafbare feit geheel of gedeeltelijk op haar grondgebied werd gepleegd.
2. Elke Partij waarborgt dat slachtoffers van een strafbaar feit gepleegd op het grondgebied van een andere Partij dan de partij op het grondgebied waarvan zij wonen, aangifte kunnen doen bij de bevoegde autoriteiten van de Staat waarin zij wonen. De bevoegde autoriteit bij wie de aangifte is gedaan, geleidt deze indien zij zelf niet in dit opzicht bevoegd is, onverwijld door aan de bevoegde autoriteit van de Partij op het grondgebied waarvan het strafbare feit werd gepleegd. De aangifte wordt behandeld in overeenstemming met het nationale recht van de Partij op het grondgebied waarvan het strafbare feit werd gepleegd.
3. Elke Partij waarborgt, door middel van wetgevende of andere maatregelen, in overeenstemming met de voorwaarden voorzien in haar nationale wetgeving, dat elke groep, stichting, vereniging of niet-gouvernementele organisaties die zich richten op de bestrijding van mensenhandel of de bescherming van mensenrechten, de mogelijkheid heeft het slachtoffer met zijn of haar toestemming bij te staan en/of te ondersteunen tijdens het strafproces met betrekking tot het overeenkomstig artikel 18 van dit Verdrag strafbaar gestelde feit.

Artikel 28 – Bescherming van slachtoffers, getuigen en personen die met de gerechtelijke autoriteiten samenwerken

1. Elke Partij neemt de wetgevende en andere maatregelen die nodig kunnen zijn om doeltreffende en passende bescherming te bieden tegen mogelijke represailles of intimidatie, met name tijdens en na de opsporing en vervolging van daders, aan:
 - a. slachtoffers;
 - b. wanneer van toepassing, de personen die aangifte doen van de overeenkomstig artikel 18 van dit Verdrag strafbaar gestelde feiten of anderszins medewerking verlenen aan de met de opsporing of vervolging belaste autoriteiten;

- c. getuigen die verklaringen afleggen inzake de overeenkomstig artikel 18 van dit Verdrag strafbaar gestelde feiten;
 - d. wanneer noodzakelijk, familieleden van de in de onderdelen a en c bedoelde personen.
2. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig kunnen zijn om verschillende vormen van bescherming te waarborgen en te bieden. Dergelijke maatregelen kunnen bestaan uit fysieke bescherming, herhuisvesting, het geven van een nieuwe identiteit en hulp bij het vinden van een baan.
3. Op een kind dat slachtoffer is, zijn bijzondere beschermingsmaatregelen van toepassing waarbij rekening wordt gehouden met de belangen van het kind.
4. Elke Partij neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig kunnen zijn om, wanneer noodzakelijk, passende bescherming te bieden tegen mogelijke represailles of intimidatie met name tijdens en na de opsporing en vervolging van daders, aan leden van groepen, stichtingen, verenigingen of niet-gouvernementele organisaties die de in artikel 27, derde lid, genoemde activiteiten verrichten.
5. Elke Partij overweegt overeenkomsten of regelingen met andere Staten te sluiten ten behoeve van de uitvoering van dit artikel.

Artikel 29 – Gespecialiseerde autoriteiten en coördinerende instanties

1. Elke Partij neemt de maatregelen die nodig kunnen zijn om te waarborgen dat personen of organen gespecialiseerd zijn in het bestrijden van mensenhandel en in het beschermen van slachtoffers. Dergelijke personen of organen beschikken, in overeenstemming met de grondbeginselen van het rechtsstelsel van de Partij, over de noodzakelijke onafhankelijkheid om hun taken doeltreffend en ongehinderd door ongeoorloofde externe druk te kunnen uitoefenen. Dergelijke personen of het personeel van dergelijke organen beschikken over een voor hun taken toereikende opleiding en financiële middelen.
2. Elke Partij neemt de maatregelen die nodig kunnen zijn om de coördinatie te waarborgen van het beleid en de maatregelen van de regeringsinstanties en andere overheidsinstellingen ter bestrijding van mensenhandel, wanneer dat passend is, door het instellen van coördinerende instanties.
3. Elke Partij verzorgt of verbetert de opleiding van relevante functionarissen ten behoeve van het voorkomen en bestrijden van mensenhandel, met inbegrip van training op het gebied van mensenrechten. De opleiding kan op de diverse instanties worden toegesneden en

dient, al naar gelang het geval, te worden gericht op methoden gehanteerd bij het voorkomen van deze handel, de vervolging van handelaren en de bescherming van de rechten van slachtoffers, met inbegrip van de bescherming van slachtoffers tegen de handelaren.

4. Elke Partij overweegt de benoeming van Nationale Rapporteurs of andere mechanismen ten behoeve van het toezicht op activiteiten van staatsinstellingen gericht tegen mensenhandel en de tenuitvoerlegging van verplichtingen ingevolge de nationale wetgeving.

Artikel 30 - Rechtszittingen

In overeenstemming met Verdrag voor de bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, met name artikel 6, neemt elke Partij de wetgevende en andere maatregelen die nodig kunnen zijn om in de gerechtelijke procedure het volgende te waarborgen:

- a. de bescherming van het privé-leven van het slachtoffer en, wanneer passend, zijn/haar identiteit;
- b. de veiligheid van het slachtoffer en bescherming tegen intimidatie,

in overeenstemming met de voorwaarden voorzien in haar nationale recht en daarbij, in het geval van kinderen die het slachtoffer zijn, in het bijzonder rekening te houden met de behoeften van kinderen en hun recht op bijzondere beschermingsmaatregelen te waarborgen.

Artikel 31 - Rechtsmacht

1. Elke Partij neemt de wetgevende en andere maatregelen die nodig kunnen zijn om haar rechtsmacht te vestigen met betrekking tot een overeenkomstig dit Verdrag strafbaar gesteld feit, indien dit strafbare feit wordt gepleegd:
 - a. op haar grondgebied; of
 - b. aan boord van een schip dat onder de vlag van die Partij vaart; of
 - c. aan boord van een luchtvaartuig dat overeenkomstig de wetgeving van die Partij staat ingeschreven; of

- d. door een van haar onderdanen of door een staatloze die op het grondgebied van die Partij zijn of haar vaste verblijfplaats heeft, indien het feit strafbaar is krachtens het strafrecht van de plaats waar het werd gepleegd of indien het werd gepleegd buiten de territoriale rechtsmacht van enige Staat;
 - e. tegen een van haar onderdanen.
2. Elke Partij kan, op het tijdstip van ondertekening of bij de nederlegging van haar akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding, door middel van een verklaring gericht aan de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa verklaren dat zij zich het recht voorbehoudt de regels betreffende rechtsmacht vastgesteld in het eerste lid, onderdelen d en e van dit artikel of elk deel daarvan, niet toe te passen of slechts in specifieke gevallen of omstandigheden toe te passen.
 3. Elke Partij neemt de maatregelen die nodig kunnen zijn om haar rechtsmacht te vestigen met betrekking tot de in dit Verdrag bedoelde strafbare feiten, in gevallen waarin een vermoedelijke dader zich op haar grondgebied bevindt en zij die persoon niet uitlevert aan een andere Partij na een verzoek om uitlevering, uitsluitend op grond van zijn/haar nationaliteit.
 4. Wanneer meer dan een Partij aanspraak maakt op rechtsmacht met betrekking tot een vermeend overeenkomstig dit Verdrag strafbaar gesteld feit, raadplegen de betrokken Partijen, wanneer dat passend is, elkaar teneinde te bepalen welke rechtsmacht het meest geschikt is ten behoeve van strafvervolgning.
 5. Onverminderd de algemene normen van het internationale recht, sluit dit Verdrag geen enkele rechtsmacht uit in strafzaken die een Partij in overeenstemming met haar nationale recht uitoefent.

Hoofdstuk VI – Internationale samenwerking en samenwerking met het maatschappelijk middenveld

Artikel 32 – Algemene beginselen en maatregelen die van toepassing zijn op de internationale samenwerking

De Partijen werken, overeenkomstig de bepalingen van dit Verdrag en door toepassing van relevante toepasselijke internationale en regionale instrumenten, regelingen die zijn overeengekomen op basis van uniforme of wederkerige wetgeving en overeenkomstig hun nationale recht, in zo ruim mogelijke mate met elkaar samen ten behoeve van:

- het voorkomen en bestrijden van mensenhandel;
- het beschermen van en verlenen van hulp aan slachtoffers;
- vervolging of procedures met betrekking tot de krachtens dit Verdrag strafbaar gestelde feiten.

Artikel 33 – Maatregelen die betrekking hebben op bedreigde of vermiste personen

1. Wanneer een Partij, op basis van de informatie waarover zij beschikt, redelijke gronden heeft om aan te nemen dat het leven, de vrijheid of de lichamelijke integriteit van een in artikel 28, eerste lid, bedoelde persoon in direct gevaar is op het grondgebied van een andere Partij, doet de partij die deze informatie heeft, deze, in een dergelijk noodgeval, onverwijld aan de andere Partij toekomen zodat deze passende beschermingsmaatregelen kan treffen.
2. De Partijen bij dit Verdrag kunnen overwegen hun samenwerking te intensiveren bij het zoeken naar vermiste personen, in het bijzonder vermiste kinderen, indien zij op basis van de beschikbare informatie vermoeden dat zij het slachtoffer van mensenhandel zijn. De Partijen kunnen hiertoe bilaterale of multilaterale verdragen met elkaar sluiten.

Artikel 34 - Informatie

1. De aangezochte Partij licht de verzoekende Partij onverwijld in over het uiteindelijke resultaat van de krachtens dit hoofdstuk ondernomen actie. De aangezochte Partij licht de verzoekende Partij eveneens onverwijld in over omstandigheden die de uitvoering van de verzochte maatregelen onmogelijk maken of deze aanzienlijk dreigen te vertragen.
2. Een Partij kan, binnen de grenzen van haar nationale recht en zonder voorafgaand verzoek, in het kader van haar eigen onderzoek verkregen inlichtingen aan een andere Partij verstrekken wanneer zij van oordeel is dat het verstrekken van dergelijke informatie de ontvangende Partij kan helpen bij het instellen of uitvoeren van onderzoeken of strafvervolgingen ter zake van overeenkomstig dit Verdrag strafbaar gestelde feiten, of kan leiden tot een verzoek om samenwerking van dit Partij in de zin van dit hoofdstuk.
3. Voorafgaand aan het verstrekken van deze informatie kan de verstreckende Partij verzoeken dat deze vertrouwelijk wordt behandeld of uitsluitend onder bepaalde voorwaarden wordt gebruikt. Indien de ontvangende Partij aan een dergelijk verzoek niet kan voldoen, stelt zij de verstreckende Partij daarvan in kennis, die vervolgens bepaalt of de

informatie niettemin moet worden verstrekt. Indien de ontvangende Partij de informatie onder deze voorwaarden aanvaardt, is zij aan deze voorwaarden verbonden.

4. Alle informatie die wordt verzocht met betrekking tot de artikelen 13, 14 en 16, noodzakelijk om te voorzien in de rechten die voortvloeien uit deze artikelen, wordt op verzoek van de desbetreffende Partij onverwijld verstrekt met zorgvuldige inachtneming van artikel 11 van dit Verdrag.

Artikel 35 – Samenwerking met het maatschappelijk middenveld

Elke Partij moedigt haar nationale autoriteiten en overheidsfunctionarissen aan samen te werken met niet-gouvernementele organisaties, andere relevante organisaties en onderdelen van het maatschappelijk middenveld om strategische partnerschappen in te stellen gericht op het verwezenlijken van de doelstelling van dit Verdrag.

Hoofdstuk VII – Mechanisme voor toezicht

Artikel 36 – Groep van deskundigen inzake actie tegen mensenhandel

1. De Groep van deskundigen inzake actie tegen mensenhandel (hierna te noemen "GRETA") houdt toezicht op de uitvoering van dit Verdrag door de Partijen.
2. GRETA is samengesteld uit minimaal 10 en maximaal 15 leden, rekening houdend met het evenwicht tussen mannen en vrouwen en de geografische spreiding, alsmede met multidisciplinaire deskundigheid. Zij worden door het Comité van de Partijen gekozen uit de onderdanen van de Staten die Partij zijn bij dit Verdrag, voor een termijn van 4 jaar, die eenmaal kan worden verlengd.
3. De keuze van de leden van GRETA is op de volgende beginselen gebaseerd:
 - a. zij worden gekozen uit personen van onbesproken gedrag, die bekend staan om hun bewezen competentie op het gebied van mensenrechten, hulp aan en bescherming van slachtoffers en actie tegen mensenhandel of die beroepservaring hebben op de door dit Verdrag bestreken gebieden;
 - b. zij nemen op persoonlijke titel zitting, zijn onafhankelijk en onpartijdig bij de uitvoering van hun taken en zijn beschikbaar om hun taken op doeltreffende wijze uit te voeren;
 - c. in GRETA mogen geen twee onderdanen van dezelfde Staat zitting nemen;

- d. zij dienen de voornaamste rechtsstelsels te vertegenwoordigen.
4. De procedure voor de verkiezing van de leden van GRETA wordt vastgesteld door het Comité van Ministers na raadpleging en verkrijging van unanieme instemming van de Partijen bij het Verdrag, binnen een jaar na de inwerkingtreding van dit Verdrag. GRETA stelt haar eigen reglement van orde vast.

Artikel 37 – Comité van de Partijen

1. Het Comité van de Partijen is samengesteld uit de vertegenwoordigers bij het Comité van Ministers van de Raad van Europa van de lidstaten die Partij zijn bij het Verdrag en vertegenwoordigers van de Partijen bij het Verdrag die geen lid zijn van de Raad van Europa.
2. Het Comité van de Partijen wordt bijeengeroepen door de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa. Zijn eerste vergadering vindt plaats binnen een jaar na de inwerkingtreding van dit Verdrag teneinde de leden van GRETA te kiezen. Daarna komt het bijeen telkens wanneer een derde van de Partijen, de Voorzitter van GRETA of de Secretaris-Generaal daarom verzoekt.
3. Het Comité van de Partijen stelt zijn eigen reglement van orde vast.

Artikel 38 - Procedure

1. De evaluatieprocedure heeft betrekking op de Partijen bij het Verdrag en wordt in rondes verdeeld die een door GRETA bepaalde duur hebben. Aan het begin van iedere ronde kiest GRETA de specifieke voorwaarden waarop de evaluatieprocedure moet worden gebaseerd.
2. GRETA stelt het meest geschikte middel vast om deze evaluatie uit te voeren. GRETA kan in het bijzonder voor elke evaluatieronde een vragenlijst aannemen, die als basis kan dienen voor de evaluatie van de uitvoering door de Partijen van dit Verdrag. Een dergelijke vragenlijst wordt aan alle Partijen verzonden. De Partijen beantwoorden deze vragenlijst alsmede elk ander verzoek om informatie van GRETA.
3. GRETA kan het maatschappelijk middenveld om informatie verzoeken.
4. GRETA kan ter ondersteuning landenbezoeken organiseren, in samenwerking met de nationale autoriteiten en de door hen benoemde “contactpersoon” en, indien noodzakelijk,

met behulp van onafhankelijke nationale experts. Tijdens deze bezoeken kan GRETA worden bijgestaan door specialisten op specifieke gebieden.

5. GRETA stelt een conceptrapport op met haar analyse van de uitvoering van de bepalingen waarop de evaluatie is gebaseerd, alsmede haar suggesties en voorstellen voor de wijze waarop de desbetreffende Partij de vastgestelde problemen kan aanpakken. Het conceptrapport wordt voor commentaar verzonden naar de Partij waarop de evaluatie betrekking heeft. Haar commentaar wordt door GRETA meegenomen bij de vaststelling van haar rapport.
6. Op deze basis neemt GRETA haar rapport en conclusies aan betreffende de door de desbetreffende Partij genomen maatregelen om de bepalingen van dit Verdrag uit te voeren. Dit rapport en de conclusies worden naar de desbetreffende Partij en het Comité van de Partijen gezonden. Het rapport en de conclusies van GRETA worden vanaf de aanneming ervan openbaar gemaakt, tezamen met het eventuele commentaar van de desbetreffende Partij.
7. Onverminderd de procedure omschreven in het eerste tot en met het zesde lid van dit artikel, kan het Comité van de Partijen, op basis van het rapport en de conclusies van GRETA, aan deze Partij gerichte aanbevelingen aannemen a) betreffende de maatregelen die genomen moeten worden om de conclusies van GRETA te implementeren, en indien nodig een datum vaststellen waarop informatie over de implementatie moet worden ingediend, en b) gericht op het bevorderen van samenwerking met die Partij ten einde dit Verdrag uit te voeren.

Hoofdstuk VIII – Verhouding tot andere internationale instrumenten

Artikel 39 - Verhouding tot het Protocol inzake de preventie, bestrijding en bestraffing van mensenhandel, in het bijzonder vrouwenhandel en kinderhandel, tot aanvulling van het Verdrag van de Verenigde Naties tegen transnationale georganiseerde misdaad

Dit Verdrag laat de rechten en verplichtingen die voortvloeien uit het Protocol inzake de preventie, bestrijding en bestraffing van mensenhandel, in het bijzonder vrouwenhandel en kinderhandel, tot aanvulling van het Verdrag van de Verenigde Naties tegen transnationale georganiseerde misdaad onverlet, en beoogt de bescherming die door dit instrument wordt geboden te verbeteren en de erin vastgestelde normen te ontwikkelen.

Artikel 40 – Verhouding tot andere internationale instrumenten

1. Dit Verdrag laat de rechten en verplichtingen onverlet die voortvloeien uit andere internationale instrumenten waarbij de Partijen bij dit Verdrag partij zijn of zullen worden en die bepalingen bevatten inzake door dit Verdrag geregelde aangelegenheden en die een grotere bescherming van en meer hulp aan de slachtoffers van mensenhandel waarborgen.
2. De Partijen bij het Verdrag kunnen met elkaar bilaterale of multilaterale verdragen sluiten inzake de aangelegenheden die in dit Verdrag worden behandeld teneinde de bepalingen van dit Verdrag aan te vullen of aan te scherpen of de toepassing van de in dit Verdrag vervatte beginselen te vergemakkelijken.
3. Partijen die lid zijn van de Europese Unie passen in hun wederzijdse betrekkingen regels van de Gemeenschap en de Europese Unie toe, voor zover op het desbetreffende specifieke onderwerp en in het specifieke geval regels van de Gemeenschap of de Europese Unie van toepassing zijn, onverminderd het onderwerp en het doel van dit Verdrag en onverminderd de volledige toepassing ervan ten opzichte van andere Partijen, ,
4. Geen enkele bepaling van dit Verdrag tast de rechten, verplichtingen en verantwoordelijkheden van Staten en personen uit hoofde van het internationale recht aan, met inbegrip van het internationale humanitaire recht en het internationale recht inzake mensenrechten en, in het bijzonder, waar toepasselijk, uit hoofde van het Verdrag van 1951 en het Protocol van 1967 betreffende de status van vluchtelingen en het daarin vervatte grondbeginsel van "non-refoulement".

Hoofdstuk IX – Wijzigingen van het Verdrag

Artikel 41 - Wijzigingen

1. Elk voorstel tot wijziging van dit Verdrag dat door een Partij wordt ingediend, wordt medegedeeld aan de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa en door hem of haar toegezonden aan de lidstaten van de Raad van Europa, elke ondertekenaar, elke Staat die Partij is, de Europese Gemeenschap, elke Staat die overeenkomstig de bepalingen van artikel 42 is uitgenodigd dit Verdrag te ondertekenen en aan elke Staat die overeenkomstig de bepalingen van artikel 43 is uitgenodigd tot dit Verdrag toe te treden.
2. Elke door een Partij voorgestelde wijziging wordt medegedeeld aan GRETA, die haar oordeel over die voorgestelde wijziging voorlegt aan het Comité van Ministers.
3. Het Comité van Ministers onderzoekt de voorgestelde wijziging en het door GRETA voorgelegde oordeel en kan, na raadpleging en verkrijging van unanieme instemming van de Partijen bij het Verdrag, de wijziging aannemen.

4. De tekst van elke wijziging aangenomen door het Comité van Ministers overeenkomstig het derde lid van dit artikel, wordt toegezonden aan de Partijen voor aanvaarding.
5. Iedere overeenkomstig het derde lid van dit artikel aangenomen wijziging treedt in werking op de eerste dag van de maand na het verstrijken van een tijdvak van een maand na de datum waarop alle Partijen de Secretaris-Generaal hebben medegedeeld dat zij haar hebben aanvaard.

Hoofdstuk X - Slotbepalingen

Artikel 42 - Ondertekening en inwerkingtreding

1. Dit Verdrag staat open voor ondertekening door de lidstaten van de Raad van Europa, door Staten die geen lid van de Raad zijn en die hebben deelgenomen aan de opstelling hiervan en door de Europese Gemeenschap.
2. Dit Verdrag dient te worden bekrachtigd, aanvaard of goedgekeurd. De akten van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring worden nedergelegd bij de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa.
3. Dit Verdrag treedt in werking op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een tijdvak van drie maanden na de datum waarop tien Ondertekenaars, waaronder ten minste acht lidstaten van de Raad van Europa, hun instemming door het Verdrag te worden gebonden tot uitdrukking hebben gebracht overeenkomstig het bepaalde in het voorgaande lid.
4. Ten aanzien van iedere in het eerste lid genoemde Staat of de Europese Gemeenschap, die daarna het feit dat hij of zij ermee instemt door dit Verdrag te worden gebonden, tot uitdrukking brengt, treedt het Verdrag in werking op de eerste dag van de maand na het verstrijken van een tijdvak van drie maanden na de datum van de nederlegging van de akte van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring.

Artikel 43 - Toetreding tot het Verdrag

1. Na de inwerkingtreding van dit Verdrag kan het Comité van Ministers van de Raad van Europa, na raadpleging en verkrijging van unanieme instemming van de Partijen bij dit Verdrag, elke Staat die geen lid is van de Raad van Europa en die niet heeft deelgenomen aan de opstelling van het Verdrag, uitnodigen tot dit Verdrag toe te treden, door een door de

meerderheid als voorzien in artikel 20, onderdeel d, van het Statuut van de Raad van Europa genomen besluit en door de unanieme stemming door de vertegenwoordigers van de Verdragsluitende Staten die recht hebben op een zetel in het Comité van Ministers.

2. Ten aanzien van elke toetredende Staat treedt het Verdrag in werking op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een tijdvak van drie maanden na de datum van nederlegging van de akte van toetreding bij de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa.

Artikel 44 - Territoriale toepassing

1. Elke Staat of de Europese Gemeenschap kan, op het tijdstip van de ondertekening of bij de nederlegging van zijn of haar akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding, het grondgebied of de grondgebieden waarop dit Verdrag van toepassing is nader aanduiden.
2. Elke Partij kan op een later tijdstip door middel van een verklaring gericht aan de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa de toepassing van dit Verdrag uitbreiden tot ieder ander grondgebied dat in de verklaring wordt genoemd en voor de internationale betrekkingen van welk grondgebied zij verantwoordelijk is of namens welk grondgebied zij bevoegd is verbintenissen aan te gaan. Ten aanzien van een dergelijk grondgebied treedt het Verdrag in werking op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een tijdvak van drie maanden na de datum van ontvangst van die verklaring door de Secretaris-Generaal.
3. Iedere krachtens de twee voorgaande leden gedane verklaring kan, met betrekking tot elk in die verklaring nader aangeduid grondgebied, worden ingetrokken door middel van een aan de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa gerichte kennisgeving. De intrekking wordt van kracht op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een tijdvak van drie maanden na de datum van ontvangst van de kennisgeving door de Secretaris-Generaal.

Artikel 45 - Voorbehouden

Ten aanzien van de bepalingen van dit Verdrag kunnen geen voorbehouden worden gemaakt, met uitzondering van het voorbehoud van artikel 31, tweede lid.

Artikel 46 - Opzegging

1. Iedere Partij kan dit Verdrag te allen tijde opzeggen door middel van een kennisgeving gericht aan de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa.

2. Deze opzegging wordt van kracht op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een tijdvak van drie maanden na de datum van ontvangst van de kennisgeving door de Secretaris-Generaal.

Artikel 47 - Kennisgeving

De Secretaris-Generaal van de Raad van Europa stelt de lidstaten van de Raad van Europa, alle ondertekenende Staten, alle Staten die Partij zijn, de Europese Gemeenschap, alle Staten die overeenkomstig de bepalingen van artikel 42 zijn uitgenodigd dit Verdrag te ondertekenen en alle Staten die overeenkomstig de bepalingen van artikel 43 zijn uitgenodigd tot dit Verdrag toe te treden in kennis van:

- a. elke ondertekening;
- b. de nederlegging van elke akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding;
- c. elke datum van inwerkingtreding van dit Verdrag in overeenstemming met de artikelen 42 en 43;
- d. elke wijziging die overeenkomstig artikel 41 is aangenomen en de datum waarop een dergelijke wijziging in werking treedt;
- e. elke opzegging uit hoofde van de bepalingen van artikel 46;
- f. elke andere akte, kennisgeving of mededeling met betrekking tot dit Verdrag;
- g. elk voorbehoud gemaakt ingevolge artikel 45.

Ten blijke waarvan de ondergetekenden, daartoe naar behoren gemachtigd, dit Verdrag hebben ondertekend.

GEDAAN te Warschau, op 16 mei 2005, in de Engelse en de Franse taal, zijnde beide teksten gelijkelijk authentiek, in een enkel exemplaar dat zal worden nedergelegd in het archief van de Raad van Europa. De Secretaris-Generaal van de Raad van Europa doet een gewaarmerkt afschrift toekomen aan iedere lidstaat van de Raad van Europa, aan de staten die geen lid zijn van de Raad die hebben deelgenomen aan de opstelling van dit Verdrag, aan de Europese Gemeenschap en aan elke Staat die is uitgenodigd tot dit Verdrag toe te treden.

